

Mange bekker små – Oslofjorden må reddes med tiltak som fungerer

Miljøkrisa i Oslofjorden er reell. Lurven har tatt over for torsk og ålegress, og vi må styrke innsatsen for å reparere skadene.

Norsk institutt for vannforskning (NIVA) har rapportert at miljøtilstanden i Oslofjorden fortsatt er alvorlig. Fra 2019 til nå har det vært noen forbedringer, men fremdriften er for langsom og tiltakene utilstrekkelige for å nå miljømålene innen 2026.

Rapporten peker på at langvarig menneskelig aktivitet, som forurensning fra landbruk, avløp og industri har satt tydelige spor på økosystemet. Viktige arter som torsk og ålegrasenger er i nedgang, og fremmede arter utgjør en økologisk risiko.

Til tross for dette er det noen lyspunkter. Den økologiske tilstanden i indre Oslofjord har vist bedring de siste årene, og det har vært en positiv utvikling når det gjelder mange miljøgifter. Dette viser at den helhetlige tiltaksplanen har begynt å få effekt. Likevel er det behov for forsterket innsats over tid for å sikre en ren og frisk Oslofjord.

Store investeringer må til for å nå målene. For å unngå at kostnadene for kommunene og innbyggerne blir uforholdsmessig høye, må det økonomiske tiltak til. Østfold Senterparti mener å fjerne moms på vann og avløpsgebyret og rentekompensasjonsordninger kan være effektive og målrettede tiltak.

Potten til tiltak for å redusere avrenning fra landbruket (SMIL og RMP) har økt de siste årene med Senterpartiet i regjering. Dette har gitt resultater og mengden NPK-gjødsel har gått vesentlig ned fra 2020. Når området med strengere miljøkrav nå utvides til flere fylker må potten utvides tilsvarende.

Landbruket anses som en viktig kilde til nitrogenforurensning av Oslofjorden. Forbruket av nitrogen, fosfor og kalium i landbruket er vesentlig lavere i dag enn det var for 25 år siden (SSB). I tillegg er det satt i verk en rekke tiltak mot forurensning (bufferzoner, ikke pløying om høsten, redusert jordbearbeiding, delt gjødsling, fangvekster m.m.), som i sum ikke har gitt den ønskede effekten. Det er derfor stort behov for økt forskning for å forstå hvilke tiltak som gir størst miljøeffekt.

Det er allerede innført omfattende restriksjoner på fiske og fangst i fjorden, som det ennå ikke er mulig å fastslå effekten av. Fiskerne har selv praktisert egen-pålagte restriksjoner for å sikre bærekraftige bestander og er positive til å videreføre dette i samarbeid med forskere og forvaltning.

I januar la regjeringa fram forslag til tre store nullfiskeområder i Oslofjorden, hvor nesten hele Hvaler nasjonalpark er et av dem. Dette er svært inngripende forslag for yrkes- og fritidsfiske i Østfold. Østfold Senterparti mener dette er ufornuftig forslag som bør forkastes. Moderne tråling med skånsomme fiskeredskaper gir minimale skader på havbunnen.

Det er komplekse årsakssammenhenger knyttet til situasjonen i Oslofjorden. Vi trenger mere kunnskap for at tiltakene skal bli mest mulig kostnadseffektive og treffsikre. Det er derfor viktig å intensivere forskningen på området. Det er over tid brukt altfor lite ressurser på forskning i vårt område. Alt for mye data hentes fra områder, forhold og metoder som er lite relevante for Oslofjorden. Fiskerne har lenge etterlyst relevant forskning basert på det fiskeriet som drives her og nå.

Det er viktig å etablere et tett og godt samarbeid mellom forskere, forvaltning og fiskeri som også ivaretar den innsikten som finnes innen den lokale fiskerinæringen.

Østfold Senterparti vil:

- Fjerne momsen på vann og avløp
- Gi kommuner rentefrie lån/rentekompensasjonsordninger for å imøtekomme store pukkelkostnader ved investeringer på selvkostfeltet på for eksempel nye renseanlegg og andre investeringen innen vann og avløp.
- Utvide potten til regionalt miljøprogram, spesielle miljøtiltak i landbruket og vannområdene for å gjennomføre viktige vannforbedrende tiltak i nedbørsfeltet til Oslofjorden.
- Samarbeide med fiskerinæringa for å finne fram til en optimal og bærekraftig forvaltning av fiske- og rekeressursene i fjorden, særlig med tanke på å sikre næringsaktiviteten
- Intensivere forskningen om årsakssammenhenger og tiltak som gir positive effekter på Oslofjorden